

2 Karaktärisering av kyrkoanläggningen

2.1 Kyrkomiljön

Ebenesers kapell är beläget i Junkils socken intill landsvägen mot Östfora och Molnebo. Området är skogrikt och glesbebyggt i kontrast till den mer tätbebyggda slättbygden i socknens centrala delar. Kapellet omges av en gräsbevuxen tomt som omgärdas av ett staket mot landsvägen. Öster om kapellet står klockstapeln och ett gammalt uthus med dass och vedbod. Uthuset har faluröd panel och pulpettak täckt med pannplåt.

2.2 Kapellet

Ebenesers kapell byggdes i början av 1900-talet och stod färdigt 1914. Det byggdes av lokala, ideella krafter. Initiativ till kapellets uppförande togs av skolläraren Johan August Hedvall. Lokalerna uthyrdes tidigare till kyrkliga sammankomster. År 1960 övertogs kapellet av Junkils församling.

Kapellet är byggt på en sockel av huggen gråsten och har stomme av timmer samt fasader klädda med faluröd fasspontpanel. Kapellet har en rektangulär planform. I söder finns en utskjutande förstu som även innehåller wc. Förstun tillkom vid en ombyggnad och renovering på 1980-talet. Den ersatte en tidigare öppen förstukvist. Byggnaden täcks av ett sadeltak med trapetskorrugerad plåt i svart färg. På taknock finns en skorsten av rött tegel. Fönstren har T-formade poster. Ursprungliga fönstersnickerier är bevarade. Fönstren har profilerade vitmålade fönsterfoder. Gavelröstena är försedda med parställda spetsformade fönsterbågar som är typiska för den formrika träarkitekturen omkring sekelskiftet 1900. Huset har utskjutande takfot med vita profilerade takfotstassar. Hörnen är klädda med vita knutbräder.

Invändigt finns en stor kapellsal samt en mindre kammare och ett litet kök. Interiören präglas av senare års renoveringar men i salen finns den ursprungliga predikstolen och altaruppsatsen kvar. Bakom predikstolen finns en altartavla föreställande Kristus som går på vattnet och räddar en nödställd. Tavlan omges av två pilastrar och kröns av en målad båge med texten ”Hjälp oss att gripa fast om din barmhärtighet”. På 1980-talet återställdes ursprungliga färgsättning på predikstolen och altaruppsatsen. Väggarna i salen är tapetserade med ljusa, diskret mönstrade tapeter. Taket är klätt med vitmålad board. Golvet täcks av en linoleummatta.

På platsen för den tidigare kaminen står nu en enkel psalmbokshylla. På väggarna hänger grafiska tryck med kristna motiv från tidigt 1900-tal som bidrar till salens karaktär av gammalt bönhus. I övrigt finns ingen ursprunglig inredning kvar i kapellet.

2.3 Kyrkotomten

Den tomt som kapellet är belägen på är grästäckt till största delen. Mot landsvägen i söder avgränsas tomten av ett trästaket. I öster finns en parkeringsplats.

2.4 Klockstapeln

År 1992 tillkom klockstapeln som står öster om kapellet. Klockstapeln har en öppen stolpkonstruktion av trä. Den är försedd med ett plåtklätt tälttak i två avsatser och kröns av en vindflöjel i plåt med årtal 1992. Stapeln har en klocka.

2.5 Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Ebenesers kapell står som en typisk representant för det tidiga 1900-talets enkla frikyrkolokaler. Utvändigt är kapellet i hög grad bevarat i ursprunglig stil. Invändigt präglas byggnaden av senare moderniseringar och ombyggnader. Dock finns den ursprungliga talarstolen och altaruppsatsen kvar, vilket är av kulturhistoriskt värde. Det gamla uthuset i öster är den del av den ursprungliga anläggningen.

Att särskilt tänka på vid användning och förvaltning av kyrkoanläggningen och byggnaderna

- Ebenesers kapell är en typisk representant för det tidiga 1900-talets enkla frikyrkolokaler på landsbygden och är därför av kulturhistoriskt och även lokalhistoriskt värde.
- Byggnadens ursprungliga fasadpanel samt ursprungliga fönstersnickerier med profilerade omfattningar är viktiga för upplevelsen av byggnadens traditionella karaktär.
- Predikstolen med altartavla och altaruppsats är nästan det enda som finns kvar av kapellets ursprungliga inredning och har därför ett kulturhistoriskt värde samt ett värde för upplevelsen av interiören.
- Uthuset i öster har ett visst kulturhistoriskt värde som en del av platsens ursprungliga helhet.

2.6 Källor, litteratur och övriga uppgifter

”Ebeneser, ekumeniskt kapell”, i *Övre Jumkil*, utgiven av Övre Jumkils hembygdsförening, Uppsala, u.å. (ÖJ)

Historik Ebeneser, nedtecknad av Birger Eriksson, Granbacken. (HE)

Sveriges bebyggelse, Uppsala län del IV, Stockholm 1949.

Karakteriseringen är utförd i maj 2008.